ОБЩА ПРОЦЕДУРА
№ ОП-ОССПНИ

Одобрена със Заповед №РД-02-14-643/22.03.2016г

Сертификация на съответствието

на

строителни продукти

с националните изисквания, определени със Заповед № РД-02-14-1329/2015г.
на министъра на регионалното развитие и благоустройството
във връзка с предвидената им употреба

Общата процедура е приета с протокол от заседание на Асоциацията на лицата за оценяване на съответствието на строителните продукти (АЛОССП) на 15.01.2016 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

		Страница
1.	Цел и обхват на процедурата	3
2.	Отговорности	3
3.	Термини, определения и съкращения	3
4.	Описание на процедурата	5
4.1	Позоваване на заявление и сключване на договор	6
4.2	Определяне на типа на продукта	7
4.3	Първоначална проверка (одит) и оценка на производствения контрол	9
4.4	Издаване на сертификат за съответствие	11
4.5	Ежегодна проверка и оценка на производствения контрол	12
4.6	Контролно изпитване на проби	14
4.7	Решение относно валидността на издадения сертификат	15
5.	Документиране и архивиране	16
6.	Приложения	17
	- Образец на сертификат	18

1. Цел и обхват на процедурата

1.1. Тази процедура е разработена от Асоциацията на лицата за оценяване на съответствието на строителните продукти (АЛОССП) за изпълнение на изискванията на Наредба № РД-02-20-1 от 2015 г. за условията и реда за влагане на строителни продукти в строежите на Република България (НУРВСПСРБ).

1.2. Процедурата определя реда и правилата за оценяване на съответствието на строителните продукти с националните изисквания за влагането им в строежите, съгласно глава 2 на Наредба № РД-02-20-1.

1.3. Процедурата се отнася за оценяване на съответствието на строителни продукти, за които няма влезли в сила хармонизирани стандарти и не е издадена европейска техническа оценка (ЕТО).

1.4. За оценяване на съответствието на всеки отделен строителен продукт или група продукти с националните изисквания, включени в приложения 2 и 3 на заповед на министъра на регионалното развитие и благоустройството (РРБ), от АЛОССП се разработват работни процедури, които се одобряват от министъра на РРБ.

Настоящата обща процедура се прилага неразделно от работната процедура за съответния строителен продукт или група строителни продукти, изготвена от АЛОССП и одобрена от министъра на РРБ.

2. Отговорности

2.1. Лицето за оценяване на съответствието с националните изисквания (ЛОС) носи отговорност за всички действия при оценяване на съответствието и при издаването на сертификат за съответствие съгласно правилата, определени в настоящата обща процедура.

2.2. Всички участници в процеса на оценяване отговарят за опазване на професионалната тайна относно информацията, която получават по време на извършване на дейността си.

3. Термини, определения и съкращения

3.1 **НУРВСПСРБ** - Наредба № РД-02-20-1 от 2015 г. за условията и реда за влагане на строителни продукти в строежите на Република България;

3.2 **Лице за оценяване на съответствието с националните изисквания (ЛОС)** – юридическо лице, получило разрешение за оценяване на съответствието на строителни продукти с националните изисквания по смисъла на НУРВСПСРБ;

3.3 **Производител** – юридическо или физическо лице, кандидатстващо директно или чрез упълномощен свой представител за оценяване на съответствието на произвежданите от него строителни продукти с националните изисквания за влагането им в строежите;

3.4 **Национални изисквания** – изисквания за определяне и деклариране на характеристиките на строителните продукти в зависимост от предвидената им употреба, определени със заповед на министъра на РРБ;

3.5 **Заповед на министъра на РРБ** – заповед по чл. 8, ал. 1, т. 5 на НУРВСПСРБ за определяне на български национални изисквания за влагането на строителни

продукти в строежите във връзка с предвидената им употреба или употреби, обнародвана в Държавен вестник и публикувана на електронната страница на Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ);

3.6 **Национално приложение** – стандартизационен документ към европейски стандарт, изготвен от Българския институт за стандартизация, в който се определят национални изисквания към характеристиките на строителния продукт и предписания за прилагане на основния стандарт, като се отчитат конкретните климатични и географски условия, постигане на определени нива на сигурност, както и установените регионални и национални традиции и строителен опит;

3.7 **Определяне на типа на продукта** – определяне на характеристиките на строителен продукт чрез изпитване и/или изчисляване на показателите им съгласно методите, предвидени в националните изисквания по чл. 8, ал. 1, т. 5 на НУРВСПСРБ;

3.8 **Протокол от изпитване на типа** - документ, който представя резултати от определяне на типа и друга информация, свързана с него;

3.9 **Производствен контрол (ПК)** – постоянен вътрешен контрол на производството, упражняван от производителя по начин, който гарантира постоянство на характеристиките на продукта в съответствие с националните изисквания;

3.10 **Документация на производствения контрол** – документи и записи, които удостоверяват контрола на процеса на производство и на готовия продукт в съответствие с националните изисквания;

3.11 **Оценяване на съответствието** – действия за определяне на типа на продукта и оценяване на производствения контрол, които целят да установят, изпълнение на определените национални изисквания по отношение характеристиките на продукта и тяхното постоянство;

3.12 **Съответствие** - изпълнение на определените изисквания към продукта или производствения процес;

3.13 **Забележка** – изискване за подобряване на ефикасното функциониране на производствения контрол, чието изпълнение се проверява при следващата проверка на производствения контрол;

3.14 **Несъответствие** – неизпълнение на изискване;

3.15 **Несъществено несъответствие** – несъответствие, което не влияе върху ефикасното функциониране на производствения процес и контрол или характеристиките на продукта, ако бъде отстранено в рамките на определен срок от време, съгласуван с производителя. Ефикасността от извършените коригиращи действия се проверява по време на следващия надзорен одит.

3.16 **Съществено несъответствие** – несъответствие, което влияе върху функционирането и/или ефикасността на производствения контрол така, че би могло да доведе до влагане в строежа на продукти, които не отговарят на изискванията на стандарта. Този вид несъответствие обикновено води до необходимостта да се повторят всички или част от проверките на ПК във възможен най-кратък срок след провеждане на ефективни коригиращи действия.

3.17 **Критичен брой несъответствия** – повече от три съществени несъответствия, което изисква извънреден одит на производствения контрол;

3.18 **Сертификат за съответствие** – документ за оценка, издаден от лице за оценяване на съответствието с националните изисквания, който удостоверява съответствието на произвеждания продукт или група продукти с националните изисквания.

3.19 **ЕА** – Европейска организация за акредитация

3.20 **MLA** - Многостранно споразумение за взаимно признаване на схемите по акредитация

4. Описание на процедурата

Лицето, получило разрешение за оценяване на съответствието на строителни продукти с националните изисквания, извършва оценяване и сертификация на строителния продукт въз основа на:

- **определяне на типа на продукта;**
- **първоначална проверка на производствения контрол;**
- **ежегодна проверка на производствения контрол;**
- **контролно изпитване на пробни образци** (само за продукти, за които това е определено в съответния продуктов стандарт).

Етапи при оценяване на съответствието:

Етап 1. - Подаване на заявление и сключване на договор

- Приемане и регистриране на заявление за оценяване на съответствието
- Преглед на получените документи
- Сключване на договор

Етап 2.1. - Определяне на типа на продукта

- Вземане на проби за изпитване на типа на продукта
- Определяне на типа на продукта въз основа на изпитване и/или изчисляване

Етап 2.2. - Признаване на резултати от изпитване/изчисляване за определяне на типа на продукта

- Оценка и признаване на резултати от изпитване/изчисляване за определяне на типа на продукта, проведено от акредитирана лаборатория

Етап 3.1.– Първоначална проверка (одит) и оценка на производствения контрол

- Оценяване на документите на системата за производствен контрол
- Съгласуване на екипа и дата за провеждане на първоначалната проверка на производствения контрол с Възложителя
- Първоначална проверка на производствения контрол
- Доклад за резултатите от първоначалната проверка и оценка на производствения контрол
- Оценка на изпълнението на коригиращи действия в случаите на установени несъответствия

Етап 3.2. – Документална оценка на производствения контрол

- Преглед и признаване на валиден сертификат за система за управление на качеството, издаден от акредитиран орган
- Преглед и оценка на документи и записи от производствения контрол за съответствие с националните изисквания
- Доклад за резултатите от документалната оценка на производствения контрол
- Оценка на изпълнението на коригиращи действия в случаите на установени несъответствия

Етап 4 – Издаване на сертификат за съответствие

- Доклад за оценяване на съответствието
- Вземане на решение за издаване на сертификат за съответствие или за отказ за издаването му
- Издаване на сертификат за съответствие или уведомяване за отказ

Етап 5.1 –Ежегодна проверка на място на производствения контрол

- Периодична проверка на производството и на производствения контрол на място
- Оценка на изпълнението на коригиращи действия в случаите на установени несъответствия
- Доклад за резултатите от одита на производствения контрол

Етап 5.2 –Ежегодна документална проверка на производствения контрол

- Преглед и признаване на валиден сертификат за система за управление на качеството, издаден от акредитиран орган
- Преглед и оценка на документи и записи от производствения контрол за съответствие с националните изисквания
- Доклад за резултатите от документалната проверка на производствения контрол
- Оценка на изпълнението на коригиращи действия в случаите на установени несъответствия

Етап 6 – Контролно изпитване на проби (само за продукти, за които това е определено в съответния продуктов стандарт)

- Вземане на проби за контролно изпитване
- Изпитване на пробни образци

Етап 7 – Решение относно валидността на сертификата

- Доклад с предложение относно валидността на сертификата за съответствие

Етапи Х.2 са предвидени като алтернатива на Етапи Х.1. Когато не са налични документи, издадени от акредитирани лаборатории и органи, които доказват съответствие с националните изисквания, се прилагат Етапи Х.1. В случай че документалната проверка и оценка доказват частично съответствие с националните изисквания, Етапи Х.1 и Етапи Х.2 може да се прилагат комбинирано.

Изпълнение на етапите

4.1. Подаване на заявление и сключване на договор

За откриване на процедура по оценяване на съответствието с националните изисквания, възложителят попълва заявление по образец, предоставен му от ЛОС. Заявлението трябва да съдържа най-малко следната информация:

- име и адрес на производителя и на неговия упълномощен представител (ако има такъв) и място на производство на продукта;
- идентификация на конкретния продукт или група продукти, за които е заявено оценяване на съответствието;
- декларация, че не е направено възлагане за оценяване на съответствието за същия продукт или група продукти към друго ЛОС или че през последните три месеца производителят не е получил отказ за издаване на сертификат и не му е отнет сертификата поради съществени несъответствия, водещи до неизпълнение на националните изисквания. Декларацията се обвързва с чл. 313 от НК.

Към заявлението се прилагат:

- техническа документация за строителния (-ите) продукт (-и), вкл. протоколи от изпитване и/или изчисления (ако има такива);
- документация на производствения контрол, вкл. валиден сертификат за система за управление на качеството по ISO 9001 (ако има такъв).

След прегледа на приложените към заявлението документи при условие, че документацията включва процедури и правила за проверка постоянството на характеристиките на продукта съобразно националните изисквания и утвърдените от министъра на РРБ работни процедури, ЛОС изпраща до заявителя предложение за сключване на договор, не по-късно от 10 дни след регистриране на заявлението.

В случай, че документацията, съпровождаща заявлението, е непълна, заявителят се уведомява писмено в 10-дневен срок да допълни или коригира документацията за производствен контрол.

Договор се сключва след представяне на необходимите документи и включва клаузи относно провеждане на определяне на типа, контролни изпитвания (ако се изисква), първоначална и ежегодни проверки на място или документални проверки.

Отказ за сключване на договор за оценяване на съответствието с националните изисквания се прави в следните случаи:

- отсъствие на документация за производствен контрол;
- съществени отклонения на представената документация (техническа документация за продукта и/или документация на производствения контрол) от националните изисквания и утвърдената от министъра на РРБ работна процедура.

4.2. Определяне на типа на продукта

Определят се чрез изпитване или изчисления показателите на всички характеристики на продукта съгласно съответните национални изисквания, определени със заповед на министъра на РРБ.

4.2.1. Определяне на типа на продукта от ЛОС

Отговорността за вземане на проби за изпитването на типа е на ЛОС, освен ако не е посочено друго в работната процедура.

Вземането на проба се извършва от представител на ЛОС в присъствието на производителя или негов упълномощен представител. При вземането на проби се спазват изискванията на съответните стандарти (ако има такива). Изборът на проби за изпитване и тяхното количество се основават на изискванията, определени със съответния стандарт или работна процедура. Пробите се маркират от представителя на ЛОС, за да се гарантира оригиналността им.

Изготвя се протокол за вземане на проби, който трябва да съдържа най-малко следната информация:

- идентификация на протокола;
- име на производителя;
- място на производство;
- място на вземане на пробите;
- наименование на продукта;
- идентификация на всяка взета проба;
- брой на взетите пробни тела от всяка група продукти;
- дата на вземане на пробите;
- име и подпис на представителя на ЛОС;
- име и подпис на представителя на производителя.

Специфични изисквания за вземане на проби се определят в работната процедура за съответния продукт/група продукти.

Изпитването на типа обхваща всички характеристики, включени в националното приложение или националните изисквания, определени за употребата на съответния продукт със заповед на министъра на РРБ, и се извършва съгласно посочените в тях методи.

Пробите се изпитват в собствена лаборатория на ЛОС или в друга лаборатория, с която ЛОС има сключен договор за подизпълнител. В случай, че изпитването за определяне на типа на продукта ще се извършва от подизпълнител, ЛОС уведомява производителя и иска неговото писмено съгласие за това.

По изключение (технически, икономически и логистични причини) пробите може да се изпитат и в лабораторията на производителя, при условие, че тя разполага с обучен персонал и калибрирани средства за изпитване. Изпитванията се извършват под наблюдението на представител на ЛОС, който има необходимата компетентност съгласно EN ISO 19011 и EN ISO/IEC 17025.

След приключване на изпитването лабораторията, която го е извършила, издава протокол от изпитване. Протоколът трябва да съдържа всички данни, които се изискват от съответния метод за изпитване. Задължително в него се посочва и протоколът за вземане на проби.

Протоколът от изпитване се издава в три екземпляра. Единият екземпляр от протокола се предава на експерта по оценяване на съответствието, който го прилага в досието на оценявания продукт. Вторият екземпляр се изпраща на производителя, а третият екземпляр се съхранява в архива на лабораторията извършила изпитването.

В случай на несъгласие с резултатите от изпитване на типа, производителят има право да възрази писмено в срок до 15 дни. Възражението се разглежда от ЛОС. В случай че аргументите се приемат за основателни, се прави повторно изпитване в присъствието на представител на производителя, като се определят само характеристиките, обект на възражението. Резултатите от това изпитване се считат за окончателни.

При несъответстващи резултати от изпитването на типа, производителят се уведомява писмено в срок до 10 дни от датата на издаване на протокола от изпитване. В срок до три месеца от писменото уведомление от ЛОС, производителят има право да поиска от ЛОС провеждане на ново изпитване на типа на продукта след като уведоми ЛОС за предприетите от него мерки за постигане на съответствие на характеристиките на продукта с националните изисквания.

Ако след повторното изпитване на типа на продукта не са постигнати националните изисквания, определени в заповедта на министъра на РРБ, на производителя се изпраща мотивирано решение за прекратяване на процедурата.

Когато в продуктовия стандарт е определено, че изпитването на типа се извършва от производителя, правилата за изпитване се определят със съответната работна процедура.

4.2.2. Признаване на резултати за определяне на типа на продукта

Съгласно чл. 14, ал. 2 на НУРВСПСРБ, ако за всички или за част от характеристиките, определени със заповедта на министъра на РРБ, производителят представи протоколи от изпитване, проведено съгласно определените методи за изпитване, от лаборатория, акредитирана съгласно EN ISO/IEC 17025 от организация, член на ЕА с подписано MLA споразумение, ЛОС признава тези протоколи.

В случаите, когато в предоставените протоколи от изпитване се установят несъответствия с изискванията по отношение метода за изпитване, определените характеристики или декларираните показатели, ЛОС определя типа на продукта, съгласно правилата, описани по-горе.

В случаите, когато производителят е предоставил протоколи само за част от изискваните характеристики на продукта и те удовлетворяват изискванията, ЛОС определя останалите характеристики съгласно съответната работна процедура.

4.3. Първоначална проверка (одит) и оценка на производствения контрол

4.3.1. Първоначална проверка (одит) и оценка на производствения контрол на място

Преди извършване на първоначалната проверка на производствения контрол ЛОС изготвя план за одит и определя екипа от одитори и експерти. С цел избягване конфликт на интереси те се съгласуват с производителя.

При първоначалната проверка на производствения контрол се проверява дали документацията за производствен контрол е правилно внедрена и дали включва изискванията за производствен контрол на съответния стандарт, когато в стандарта има такъв раздел. Ако в стандарта за оценявания продукт няма раздел „Производствен контрол", трябва да са изпълнени изискванията за производствен контрол, определени с работната процедура на АЛОССП за този продукт.

По време на първоначалната проверка на производствения контрол одиторът може да използва въпросник за проверка, който отразява спецификата на производството и изискванията на съответния стандарт или работна процедура на АЛОССП.

Одиторът проверява доколко при производствения контрол производителят изпълнява процедурите по отношение изискванията на съответния стандарт и дали използва методите за изпитване, определени в стандарта и/или в заповедта на министъра на РРБ. Изпитванията

за производствен контрол може да бъдат направени в собствена или друга лаборатория, която може да не е акредитирана, но разполага с обучен персонал и калибрирани и проверени средства за измерване и изпитване.

Записите от първоначалната проверка на ПК се обобщават в доклад, отразяващ всички въпроси, които са били обхванати по време на одита и съдържащ всички констатации, забележки и несъответствия, ако има такива. Докладът се изготвя в 2 екземпляра, единият от които се предоставя на производителя в срок не по-късно от 4 седмици след извършване на проверката, освен ако не е договорено друго.

В случай на несъответствия ЛОС съгласува срок за изпълнение на коригиращи действия, предложени от производителя. Производителят трябва да представи на ЛОС доказателства за предприетите от него коригиращи действия в съгласувания срок, който не може да бъде по-голям от три месеца от датата на първоначалната проверка.

При констатиране на съществени несъответствия, чието естество е такова, че се изисква проверка на място, ЛОС може да изиска извършване на допълнителен одит, за който също се изготвя доклад.

Когато производителят не е спазил съгласуваните срокове за предприемане на коригиращи действия или одиторът ги оцени като неефикасни, той прави предложение за временно преустановяване на процеса на сертификация.

Окончателно решение за продължаване или преустановяване на процеса на сертификация взема ръководителят на ЛОС.

4.3.2. Документална оценка на производствения контрол

Когато производителят поддържа система за управление на качеството (СУК) в съответствие с изискванията на БДС EN ISO 9001, за което притежава валиден сертификат, издаден от акредитиран орган, и в обхвата на сертификата е включен оценявания продукт, ЛОС може да не извърши проверка на място, в случай че производственият контрол е включен в системата за управление на качеството и производителят представи на ЛОС документи и записи, доказващи:

- входящ контрол на материалите;
- управление на производствените процеси;
- междинен контрол на продукта в хода на неговото производство, ако това се изисква;
- контрол на готовия продукт;
- честота на вземане и изпитване на проби от производството, която да съответства на изискванията за производствен контрол, заложени в съответния стандарт или работната процедура на АЛОССП;
- резултати от контрола, доказващи постоянство на характеристиките съобразно националните изисквания;
- съответствие на методите за изпитване при проверка на постоянството на характеристиките на продукта с определените в заповедта на министъра на РРБ;
- метрологично осигуряване на техническите средства;
- че са определени и се прилагат правила за складиране, идентификация и маркировка на суровините и крайните продукти;
- ясно определени задължения и отговорности на персонала;
- компетентност на лабораторията, извършваща изпитване на продукта в процеса на производството и на крайния продукт;

- разработени и внедрени процедури за управление на несъответстващ продукт и рекламации;
- обучение и квалификация на персонала.

Ако производител, притежаващ валиден сертификат по EN ISO 9001, не представи достатъчно документи и записи за производствен контрол, доказващи постоянство на характеристиките на продукта и съответствие с националните изисквания, задължително се провежда проверка на производствения контрол на място съгласно т. 4.3.1.

Документалната оценка на производствения контрол завършва с изготвяне на доклад за резултатите от проверката на документи и записи от системата за производствен контрол за съответствие с националните изисквания.

В случай на несъответствия, ЛОС съгласува срок за изпълнение на коригиращи действия, предложени от производителя. Производителят трябва да представи на ЛОС доказателства за предприетите от него коригиращи действия в съгласувания срок, който не може да бъде по-голям от три месеца от датата на писменото уведомяване за установените несъответствия.

При констатиране на съществени несъответствия, чието естество е такова, че се изисква проверка на място, ЛОС може да изиска извършване на одит на място, за който също се изготвя доклад.

4.4. Издаване на сертификат за съответствие

На основание на резултатите от определянето на типа на продукта, на доклада от извършената проверка на производствения контрол, отразена в доклада от одит, както и на оценка на представената техническа документация на продукта, експертът по оценяване на съответствието изготвя доклад за оценяване на съответствието с предложение за издаване на сертификат за съответствие с националните изисквания или отказ.

Когато производителят е представил валиден сертификат за съответствие с изискванията на БДС EN ISO 9001 и необходимите доказателства за осъществяван производствен контрол и съответствие на характеристиките на произвеждания от него строителен продукт с националните изисквания, описани в т. 4.3., експертът по оценяване на съответствието изготвя доклад за оценяване на съответствието въз основа на резултатите от определянето на типа и оценката на документите и записите, представени от производителя.

Предложение за издаване на сертификат се прави тогава, когато е установено съответствие на производствения контрол и на характеристиките на продукта с националните изисквания и е доказано постоянство на характеристиките на продукта.

Въз основа на направеното от експерта по оценяване предложение ръководителят на ЛОС взема решение за издаване на сертификат за съответствие с националните изисквания или обоснован отказ от издаване.

При отказ за издаване на сертификат възложителят се уведомява писмено в срок до 10 дни след вземане на решението. Възложителят има право да направи обосновано писмено възражение в срок до 14 дни от получаването на уведомлението за отказ.

Сертификат за съответствие с националните изисквания се издава за отделен продукт или група продукти, съответстващи на определени национални изисквания съгласно чл. 8, ал. 1 от НУРВСПСРБ, за една производствена площадка.

Сертификатът за съответствие се издава по образец, даден като приложение към настоящата процедура, който има свой уникален идентификационен номер. Сертификатът включва най-малко следното:

- наименование, точен адрес и регистрационен номер на ЛОС, определен от министъра на РРБ;
- номер и дата на издаване;
- наименование и адрес на производителя и на негов представител (ако има такъв);
- наименование и адрес на производствената площадка;
- описание на продукта (вид, идентификация, употреба и др.);
- национални изисквания, на които съответства продуктът;
- специфични условия, свързани с употребата на продукта при проектирането, монтажа и експлоатацията;
- условия и срок на валидност.

При специфични изисквания за идентификация на продукта, сертификатът може да съдържа приложение с необходимата информация съгласно работната процедура на АЛОССП.

Сертификатът е валиден за срок от три години, при условие че производителят осигурява постоянство на характеристиките на продукта и условията на производството или производственият контрол не са изменени значително. Валидността на сертификата се потвърждава след всяка ежегодна проверка.

ЛОС поддържа актуален регистър на издадените сертификати за съответствие с националните изисквания и го предоставя на МРРБ. ЛОС дава информация относно издадени сертификати за съответствие на заинтересованите лица.

На основание на получения сертификат за съответствие, производителят има право да издава декларация за характеристиките на строителния продукт, произвеждан от него. Декларацията се издава по образец съгласно Приложение № 1 към НУРВСПСРБ.

Производител, желаещ да получи разширение на сертификата за съответствие за други продукти, произвеждани в съответствие със същия стандарт, на същата производствена площадка и обхванати от същия производствен контрол, или нови характеристики на вече оценени продукти, кандидатства пред ЛОС, като попълва ново заявление. В този случай ЛОС решава дали да проведе одит на производствения контрол, като задължително се извършва определяне на типа на продукта съгласно условията на т.4.2. на настоящата процедура.

4.5. Ежегодна проверка и оценка на производствения контрол

4.5.1. Ежегодна проверка и оценка на производствения контрол на място

Целта на ежегодната проверка е ЛОС да се увери, че производителят постоянно изпълнява всички поети от него задължения, определени в утвърдената документация на производствения контрол и да идентифицира евентуални промени в производствения процес или производствения контрол.

Проверката на производствения контрол (ПК) включва:

- документацията на производствения контрол и създадените записи, с които се доказва съответствие на характеристиките на произвеждания продукт с националните изисквания;
- записите от провеждания входящ контрол на материалите;

- изпълнението на плана за калибриране и проверка на техническите средства за измерване и изпитване;
- постъпили жалби, възражения от клиенти и предприетите действия;
- настъпилите изменения (в техническа документация, в документация на ПК, в суровините и материалите, в технологията на производство, прекъсване на производството и др.);
- сравняване на актуалните резултати от изпитвания/измервания с резултатите, представени по време на първоначалната проверка или при предходната проверка;
- текущо вземане и изпитване на проби съгласно утвърдения план на производителя.

Преди извършване на ежегодната проверка на производствения контрол ЛОС изготвя план за одит и определя екипа от одитори и експерти. С цел избягване конфликт на интереси, те се съгласуват с производителя.

Одиторският екип може да използва предварително подготвен въпросник.

Резултатите от ежегодната проверка на ПК се обобщават в доклад, отразяващ всички въпроси, които са били обхванати по време на одита и съдържащ всички констатации, забележки и несъответствия, ако има такива. Докладът се изготвя в 2 екземпляра, единият от които се представя на производителя в срок не по-късно от 4 седмици след извършване на проверката, освен ако не е договорено друго.

В случай на несъответствия, ЛОС съгласува срок за изпълнение на коригиращи действия, предложени от производителя. Производителят трябва да представи на ЛОС доказателства за предприетите от него коригиращи действия в съгласувания срок, който не може да бъде по-голям от три месеца от датата на проверката.

При констатирани критичен брой съществени несъответствия или такива, чието естество изисква проверка на място, както и при постъпили сигнали, ЛОС може да изиска извършването на извънредна проверка, като за това производителят се уведомява писмено. За извънредната проверка също се изготвя доклад.

Производителят трябва да поддържа системата за производствен контрол актуална и да следи за нейната ефикасност, както и да информира ЛОС за всяко направено изменение в нея, което може да доведе до промяна в характеристиките на продукта. В такива случаи ЛОС взема решение дали промените изискват предприемане на действия от негова страна (допълнително изпитване на продукта и/или извънредна проверка на производствения контрол). Производителят няма право да издава декларация за характеристиките на строителен продукт, произведен при променените условия, позовавайки се на издадения сертификат, докато ЛОС не го уведоми писмено за взетото от него решение.

4.5.2. Ежегодна документална проверка и оценка на производствения контрол

Когато производителят поддържа система за управление на качеството (СУК) в съответствие с изискванията на БДС EN ISO 9001, за което притежава валиден сертификат, издаден от акредитиран орган и в обхвата на сертификата е включен оценявания продукт, ЛОС може да извърши документална проверка и оценка на ПК в случай че производственият контрол е включен в системата за управление на качеството и производителят представи на ЛОС съответните документи и записи.

Ежегодната документална проверка и оценка на производствения контрол включва проверка на документи и записи от системата за производствен контрол, доказващи:

- съответствие на характеристиките на произвеждания продукт с националните изисквания;
- входящ контрол на материалите;
- изпълнение на плана за калибриране и проверка на техническите средства за измерване и изпитване;
- преглед на постъпили жалби, възражения от клиенти и предприетите действия;
- отразяване на настъпилите изменения (в техническа документация, в документация на ПК, в суровините и материалите, в технологията на производство, прекъсване на производството и др.);
- постоянство на характеристиките чрез сравняване на резултатите от текущи изпитвания/измервания с резултатите, представени по време на първоначалната документална проверка или при предходната проверка;
- текущо вземане и изпитване на проби съгласно утвърдения план на производителя.

Ако производител, притежаващ валиден сертификат по EN ISO 9001, не представи достатъчно документи и записи за производствен контрол, доказващи постоянство на характеристиките на продукта и съответствие с националните изисквания, задължително се провежда ежегодна проверка на производствения контрол на място съгласно т.4.5.1.

Ежегодната документална оценка на производствения контрол завършва с изготвяне на доклад с резултатите от проверката на документи и записи от производствения контрол за съответствие с националните изисквания.

В случай на несъответствия ЛОС съгласува срок за изпълнение на коригиращи действия, предложени от производителя. Производителят трябва да представи на ЛОС доказателства за предприетите от него коригиращи действия в съгласувания срок, който не може да бъде по-голям от три месеца от датата на писменото уведомяване за установените несъответствия.

При констатиране на съществени несъответствия, чието естество е такова, че се изисква проверка на място, ЛОС може да изиска извършване на одит на място, за който също се изготвя доклад.

4.6. Контролно изпитване на проби

4.6.1. Контролно изпитване на проби от ЛОС

По време на ежегодните проверки, в случай че стандартът за продукта го изисква, и е записано в работната процедура на АЛОССП и договора за оценяване на съответствието с националните изисквания, представител на ЛОС взема проби за изпитване от текущото производство. Вземането на проби се документира и всяка взета проба се маркира по подходящ начин от ЛОС.

Пробите за контролно изпитване се вземат на период, указан в съответния стандарт или работна процедура.

Начинът за вземане на пробите, транспортирането и съхранението са съобразно съответния стандарт.

Пробите се изпитват в собствена лаборатория на ЛОС или в друга лаборатория, с която ЛОС има сключен договор за подизпълнител. В случай, че контролното изпитване се извършва от подизпълнител, ЛОС уведомява производителя и иска неговото писмено съгласие за това.

По изключение (технически, икономически и логистични причини) пробите може да се изпитат и в лабораторията на производителя, при условие че тя разполага с обучен персонал и калибрирани средства за изпитване. Изпитванията се извършват под наблюдението на представител на ЛОС, който има необходимата компетентност съгласно EN ISO 19011 и EN ISO/IEC 17025.

След приключване на изпитването на пробните образци се издава протокол от контролно изпитване в три екземпляра, единият от които се дава на експерта по оценяване на съответствието за изготвяне на доклад, след което се архивира в досието на производителя, вторият се изпраща на производителя, а третият екземпляр се съхранява в архива на лабораторията, извършила изпитването.

При незадоволителни резултати от контролните изпитвания ЛОСНИ изисква производителят да предприеме коригиращи действия.

4.6.2. Признаване на резултати от контролно изпитване

Съгласно чл.14, ал.2 на НУРВСПСРБ, ако по всички или част от характеристиките и методите за изпитване, определени в съответната работна процедура, производителят представи протоколи от изпитване от лаборатория, акредитирана съгласно EN ISO/IEC 17025 от организация, член на ЕА с подписано MLA споразумение, ЛОС признава тези протоколи.

В случаите, когато в предоставените протоколи от изпитване се установят несъответствия с изискванията по отношение метода за изпитване, определените характеристики или декларираните показатели, ЛОС извършва контролно изпитване на проби, съгласно правилата, описани в т. 4.6.1.

В случаите, когато производителят е предоставил протоколи само за част от изискваните характеристики на продукта и те удовлетворяват изискванията, ЛОС определя останалите характеристики съгласно съответната работна процедура.

4.7. Решение относно валидността на издадения сертификат

Въз основа на доклада от проведената ежегодна проверка и резултатите от контролното изпитване на взетите проби (когато се изисква) експертът по оценяване на съответствието изготвя доклад с предложение относно валидността на сертификата за съответствие. Ръководителят на ЛОС взема решение за потвърждаване на валидността (вкл. разширяване/ограничаване), временно спиране или отнемане на сертификата за съответствие.

При положително решение производителят се уведомява писмено за потвърждаване валидността на издадения сертификат за съответствие.

При отрицателно решение производителят се уведомява писмено за временно спиране или ограничаване на обхвата на сертификата за съответствие до отстраняване на несъответствието.

Издаден сертификат за съответствие се отнема в един от следните случаи:

- неспазване условията на договора за сертификация;
- при доказано неправомерно използване на сертификата и/или регистрационния номер на ЛОС;

- при възпрепятстване на провеждане на планирана проверка на ПК и/или вземане на проби за изпитване;
- неизвършване в договорения срок на коригиращи действия за установени съществени несъответствия при проверка на ПК, водещи до несъответствие на продукта с националните изисквания;
- при повторно установени несъответствия по време на контролно изпитване на проби;
- липса на производствена дейност за повече от една година, без за това да е уведомен ЛОС.

Действието на сертификата може да бъде прекратено и по желание на производителя когато:

- производителят писмено уведоми ЛОС, че е прекратил окончателно производствената си дейност;
- производителят писмено уведоми ЛОС, че желае да прекрати договора за оценяване на съответствието.

Действието на издаден сертификат за съответствие се спира временно в случаите, когато:

- не са отстранени в съгласуваните срокове установени несъответствия, докато не бъдат отстранени;
- повече от 1 календарна година не е имало производство и производителят не възнамерява то да бъде подновено в близките 6 месеца от датата на установяването.

При документирано решение на Ръководителя на ЛОС за временно спиране или отнемане на сертификата, той изпраща писмо до производителя, с което го уведомява, че сертификатът ще бъде временно спрян/отнет и посочва причините за това. Производителят има право да възрази писмено в срок от 14 дни от получаване на писмото. Възраженията се разглеждат по реда на процедурата „Възражения и рекламации" на ЛОС.

При временно спиране или отнемане на издадения сертификат за съответствие ЛОС уведомява МРРБ и АЛОССП.

В случаите, когато сертификатът е бил временно спрян или обхватът му е бил ограничен заради неотстранени несъответствия, неговото действие може да бъде подновено или възстановен обхватът, след като ЛОС получи доказателства за извършени коригиращи действия и ги оцени като ефективни или след провеждане на извънредна проверка (по преценка на Ръководителя на ЛОС), при която се установи, че те са били отстранени.

В случаите, когато сертификатът е бил временно спрян поради липса на производство, действието му може да бъде възстановено след провеждане на извънредна проверка при започване отново на производствена дейност.

5. Документиране и архивиране

Документацията, събрана по време на процедурата по оценяване на съответствието, се съхранява в досие на фирмата-възложител, идентифицирано по подходящ начин.

Всички документи, свързани с дейността по оценяване на съответствието с националните изисквания и сертифициране на продукта на хартиен или електронен носител се съхраняват съгласно процедура "Управление на документи и записи" от системата по управление на ЛОС.

6. Приложение

- Образец на сертификат за съответствие

Забележка: Всички оперативни документи, свързани с прилагане на настоящата процедура, са съобразно системата за управление на ЛОС.